

Herten-Wolfsberg
Roermond, IVO
rapport 258

Inventariserend Veldonderzoek (IVO) te Herten-
Wolfsberg, gemeente Roermond

G. Williams

Met een bijdrage van

A. De Boer

Colofon

ADC Rapport 258

Inventariserend Veldonderzoek (IVO) te Herten-Wolfsberg,
gemeente Roermond

Auteur: G. Williams

Met een bijdrage van: A. De Boer

In opdracht van: Meulen Bouwpromotie

Foto's en tekeningen: ADC, tenzij anders vermeld

© ADC, Amersfoort, juli 2004

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Het ADC aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend
uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

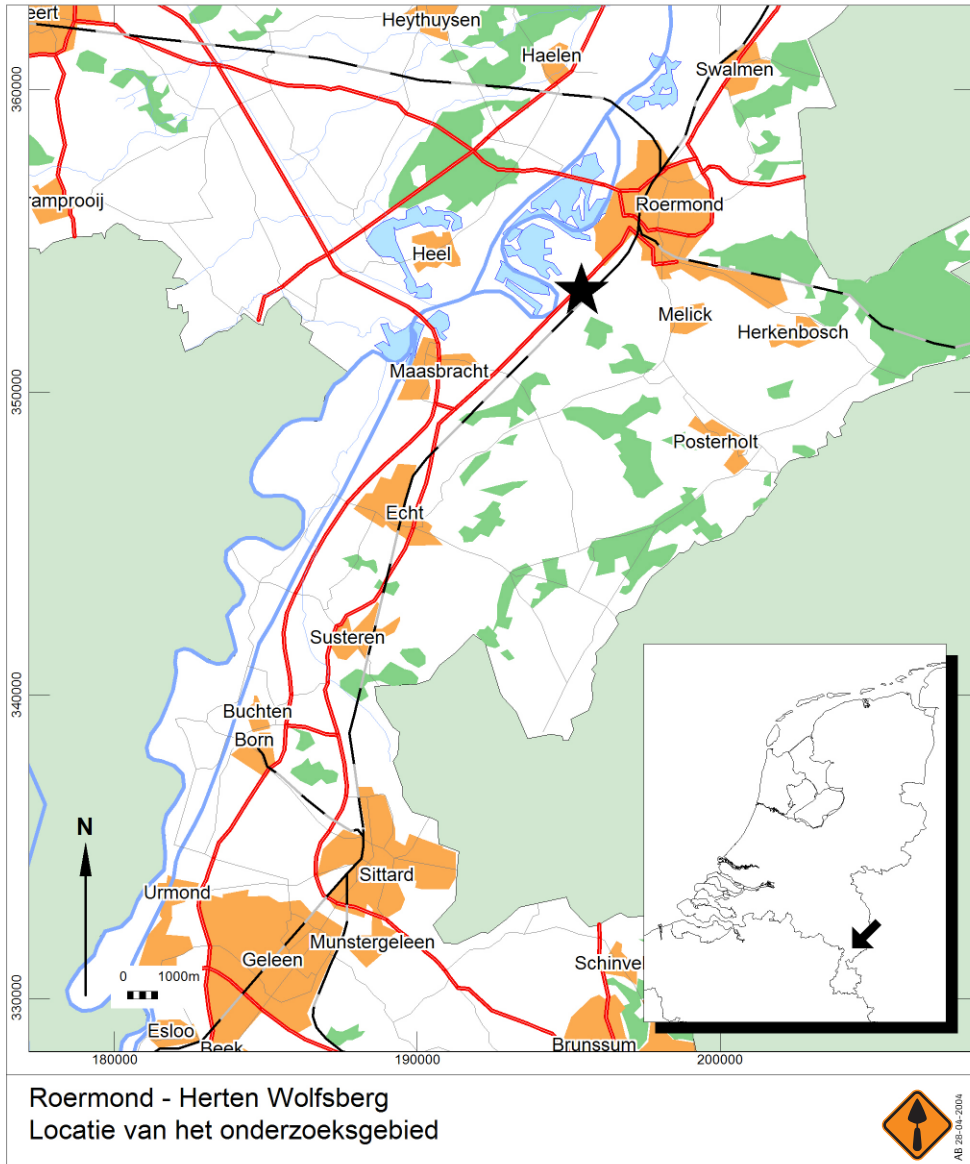
Autorisatie:
dr. A.A.A. Verhoeven

ISBN 90-5874-24-74

ADC-ArcheoProjecten
Tel 033-299 81 81
Nijverheidsweg-Noord 114
3812 PN Amersfoort
Fax 033-299 81 80
Email info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Het vooronderzoek	5
3	Doel van het onderzoek	5
4	Methode van onderzoek	5
5	Resultaten van het onderzoek	7
	5.1 Fysisch geografisch onderzoek	7
	5.2 Sporen en structuren	7
	5.3 Vondstmateriaal	7
6	Conclusie en advies	10
	LITERATUUR	10

Afb. 1

1 Inleiding

Tussen 6 en 8 april 2004 heeft ADC ArcheoProjecten een Inventariserend Veldonderzoek (IVO), met proefsleuven uitgevoerd op een terrein in Herten in de gemeente Roermond (afbeelding 1). Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van Meulen Bouwpromotie. De aanleiding voor dit onderzoek is geplande woningbouw. Het veldteam bestond uit Gavin Williams (veldarcheoloog) en Valerie van Louveren (veldtechnicus), de wetenschappelijke leiding was in handen van Gerard Tichelman. De uitwerking en rapportage vond plaats tussen 9 en 29 april 2004.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE VINDPLAATS:

Gemeente:	Roermond
Gemeentecode:	ROERD
Provincie:	Limburg
Plaats:	Herten
Toponiem:	Herten Wolfsberg
Kaartblad:	58D
Centrumcoördinaten:	195400/353650
ADC projectnummer :	3983000

2 Het vooronderzoek

In opdracht van Meulen Bouwpromotie heeft ADC ArcheoProjecten in April 2003 een Aanvullende Archeologische Inventarisatie (AAI) uitgevoerd in het plangebied Wolfsberg. Tijdens het onderzoek zijn enkele laat-middeleeuwse scherven gevonden en in één boring (boring 4) meerdere stukjes houtskool. Geconcludeerd werd dat de bodem geen sporen van sterke verstoring vertoont en dat de aangetroffen houtskool op het voorkomen van archeologische sporen en artefacten in de ondergrond kan wijzen.¹ Daarom werd geadviseerd een proefsleuvenonderzoek uit te voeren.

3 Doel van het onderzoek

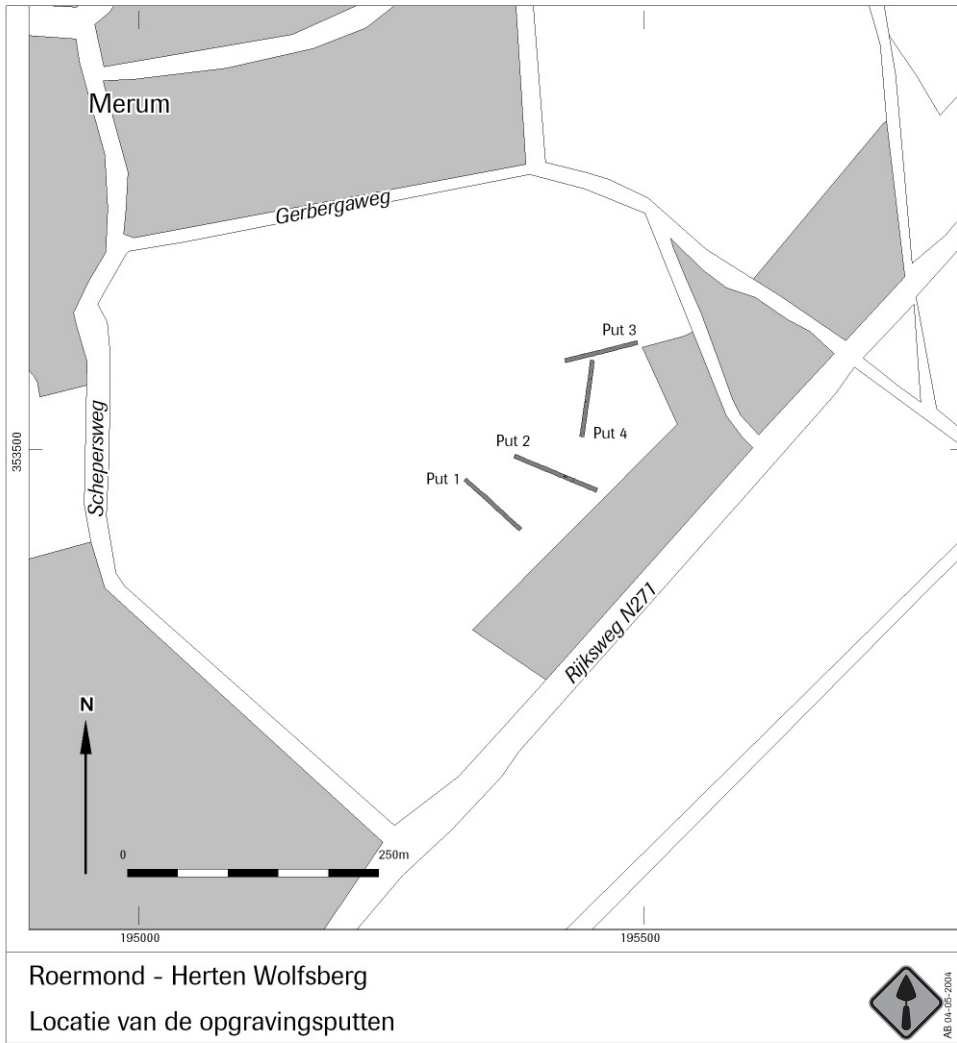
Het doel van een IVO met proefsleuven is het vaststellen van de aard, omvang en kwaliteit van een vindplaats, om te komen tot een definitief oordeel over de behoudenswaardigheid van een vindplaats of gebied. Daarnaast moeten de noodzakelijke gegevens verkregen worden om hetzij verder archeologisch onderzoek mogelijk te maken, hetzij adequate maatregelen voor behoud en beheer te kunnen treffen. Het archeologisch onderzoek heeft de volgende onderzoeksvragen:

- Zijn archeologische resten in de ondergrond aanwezig?
- Zijn archeologische resten 'in situ' aanwezig?
- Wat is de aard en datering van de archeologische resten?

4 Methode van onderzoek

In totaal zijn vier proefsleuven van circa 70 x 4 m (totaal 1120 m²) aangelegd, verspreid over het onderzoeksgebied (afbeelding 2). De vlakken zijn aangelegd met behulp van een rupskraan. Van het gebruik van een schaaftak is afgezien, aangezien het gebruik ter plaatse de leesbaarheid van het vlak deed afnemen i.p.v. toenemen. Na de aanleg van het vlak werd het vlak gewaterpast, gefotografeerd en met een metaaldetector onderzocht op metaalvondsten. Het vlak lag op een diepte van ca. 0,50-0,60 m onder het huidige maaiveld (hierna afgekort tot -mv). Alle vlakken zijn in het veld op schaal 1:50 gedocumenteerd op millimeterfilm. Langs elk putprofiel werd om de 25 m een kolomprofiel (breedte ca. 2,00 m) aangelegd, tot op een diepte van ca. 1,50 m -mv. De kolomprofielen zijn (1: 20) getekend en door een fysisch geograaf beschreven. Het veldwerk is uitgevoerd conform de richtlijnen van de KNA.

1. F. Zuidhoff 2003.

Afb. 2

5 Resultaten van het onderzoek

5.1 Fysisch geografisch onderzoek

Inleiding

Het plangebied bevindt zich aan de rand van een rivierterras van de Roer dat in het Laat Glaciaal (ca. 11000 jaren geleden) is gevormd. Na deze periode heeft er geen afzetting van nieuw sediment meer plaats gevonden. Volgens de bodemkaart hebben zich in het gebied brikgronden ontwikkeld in fijnzandige lichte zavel (BKd25).² In het gebied is eerder onderzocht door middel van boringen.³ Hieruit bleek dat de bodemopbouw in het gebied grotendeels intact is. In één boring is tussen 100 en 170 cm – mv veel houtskool aangetroffen hetgeen mogelijk een relatie heeft met de aanwezigheid van archeologische resten.

Methode

Tijdens het veldwerk is op 7 april 2004 de zuidelijke wand van vier putten bestudeerd. Van elke put is in het midden een gedetailleerde profielkolomopname gemaakt. De bodemtextuur en archeologische indicatoren zijn beschreven volgens SBB 5.1 van het NITG-TNO waarin onder meer de standaard classificatie van bodemmonsters volgens NEN5104 wordt gehanteerd.^{4 en 5}

Resultaten

In alle putten zijn vier lagen onderscheiden in het profiel. De dikte en diepteligging van de lagen varieerde weinig in horizontale richting. De lagen zijn van boven naar beneden

- sterk zandige leem – bruin grijs
- zwak of sterk zandige leem – grijs bruin
- sterk zandige leem of uiterst siltig zand (matig grof) – bruin of grijs bruin
- zwak siltig zand (matig grof) – geel bruin of bruin

De bovenste laag is geïnterpreteerd als de bouwvoor. Deze is ontwikkeld in een leemlaag die naar beneden toe zandig wordt. Deze leemlaag (de bovenste drie onderscheiden lagen) is aan de basis zandiger. De leemlaag is geïnterpreteerd als kom- en oeverafzettingen van de Roer. Onderin bevindt zich zwak siltig zand. Dit zijn beddingafzettingen van de Roer.

In de leemlaag komen mangaanconcreties voor en af en toe houtskool spikkels. De grote houtskoolconcentratie die is beschreven tijdens het booronderzoek is niet aangetroffen. Mogelijk is tijdens het booronderzoek toevallig een plek aangeboord waar zich door natuurlijke processen (wind en water) een relatief grote hoeveelheid houtskool heeft verzameld.

5.2 Sporen en structuren

Het onderzoek heeft geen archeologische sporen opgeleverd. In twee van de vier putten zijn in het geheel geen sporen waargenomen, terwijl in put 4 alleen een sub-recente kuil en in put 2 twee recente paalsporen zijn gevonden. Tijdens de aanleg van de vlakken en in het vlak van de putten 1 en 2 werden vervolgens wel enkele vondsten vastgesteld.

5.3 Vondstmateriaal

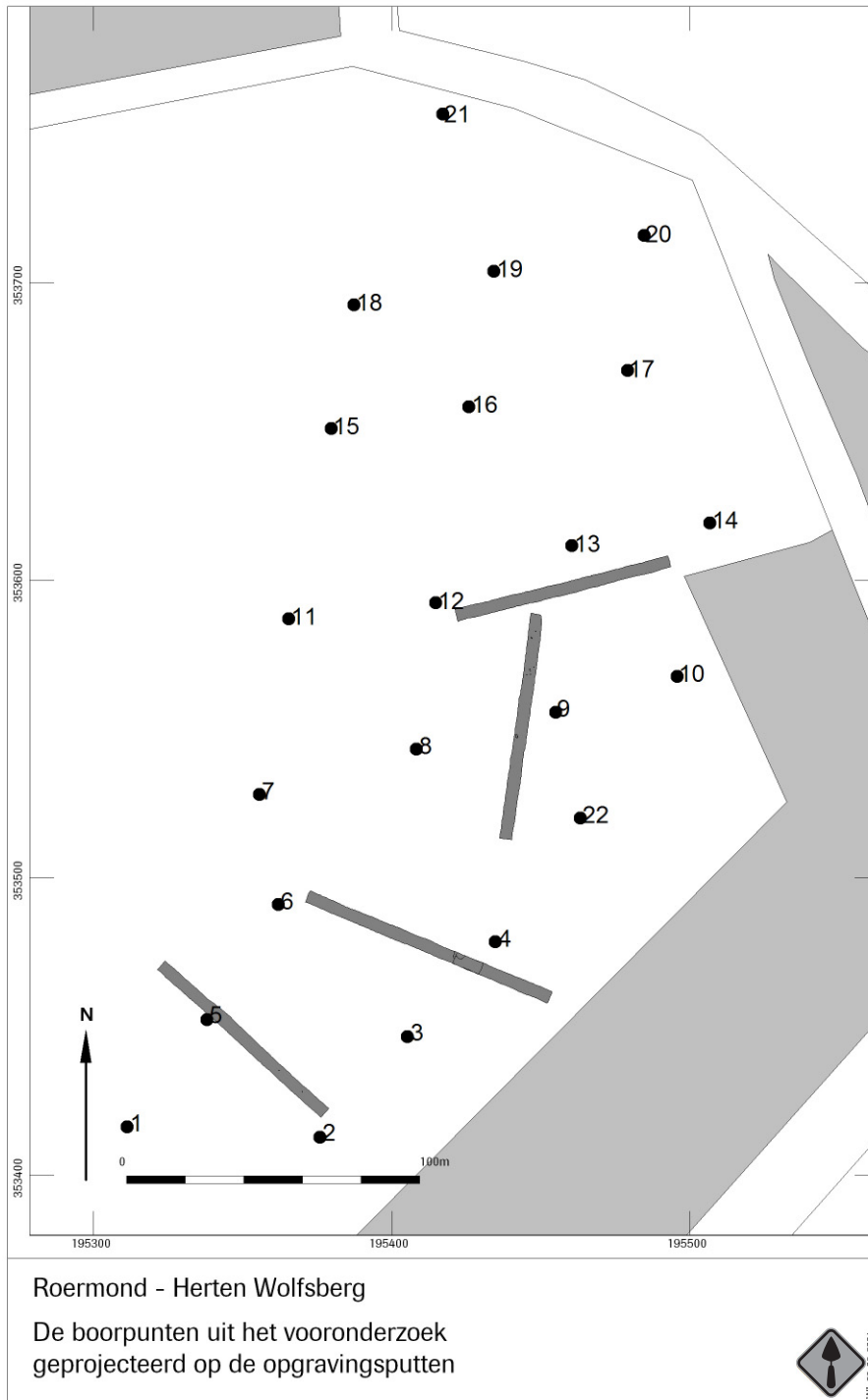
Tijdens de opgraving zijn 37 vondsten verzameld. De vondsten zijn gewassen, gesorteerd, geteld en gewogen, waarna alleen het aardewerk nader is onderzocht. Na het sorteren was namelijk duidelijk dat de overige vondstcategorieën geen bijdrage zouden leveren aan het beantwoorden van de onderzoeksvragen.

2. Stiboka 1972.

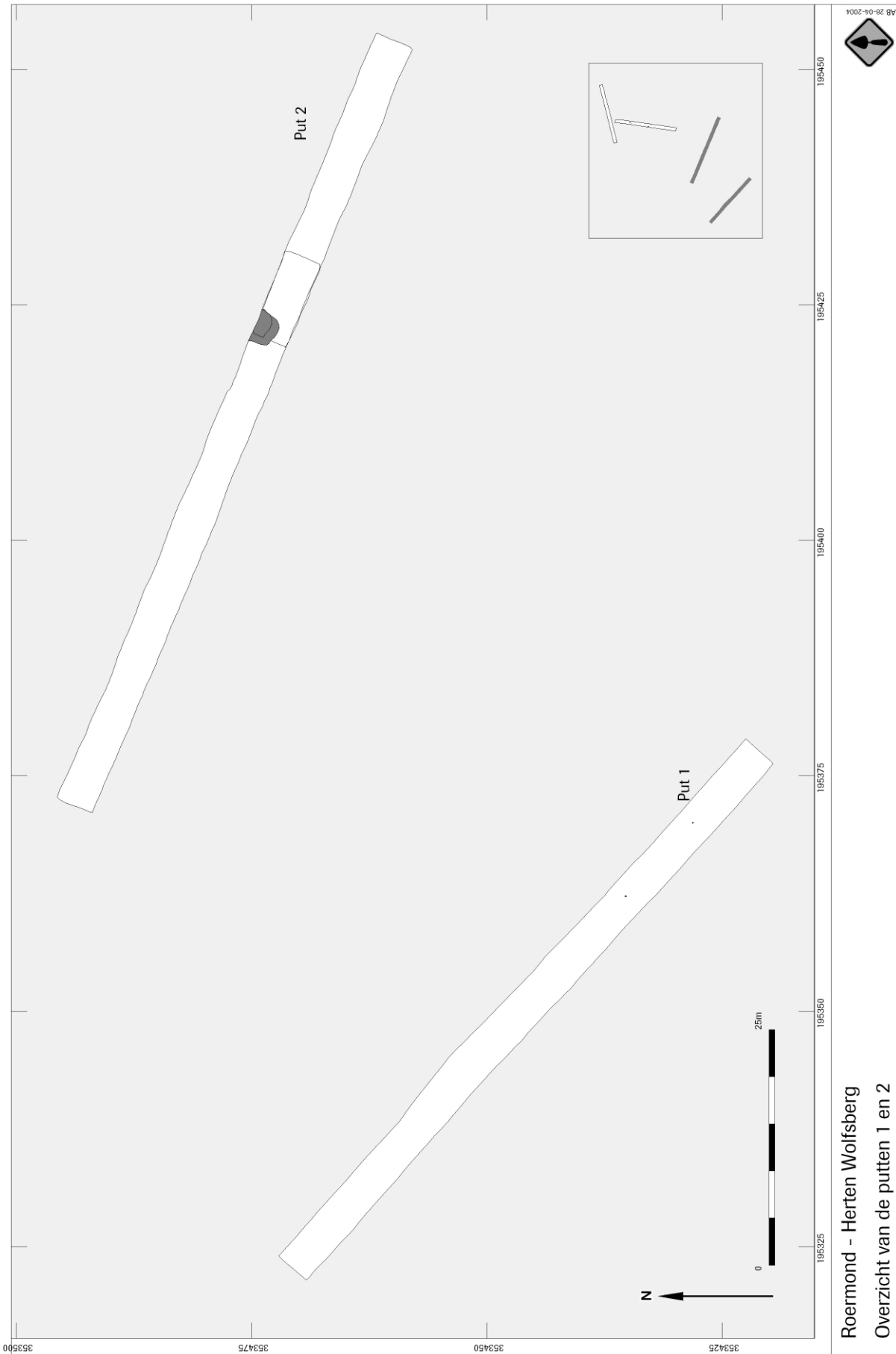
3. Zuidhoff 2003.

4. Bosch 2000.

5. Nederlands Normalisatie Instituut 1989.

Afb. 3

Roermond - Herten Wolfsberg
Overzicht van de putten 1 en 2

Inhoud	Aantal	Gewicht in gr.
Aardewerk	14	123,7
Bouwmateriaal	10	808,4
Glas	1	4,7
Metaal	2	44,5
Natuursteen	2	580,2
Slak	1	16,6
Huttenleem	7	27,6

Tabel 1 Vondsten IVO-proefsleuven Herten-Wolfsberg

Aardewerk

Het aardewerk is gedetermineerd op aardewerksoort, vorm en datering. De oudste scherven waren Romeins. Het gaat om twee scherven, één uit put 2 en één uit put 3. De overige scherven stammen uit de 16e en 17e eeuw. De scherven uit de Nieuwe Tijd zijn hoogstwaarschijnlijk met bemesting op het land gekomen. Dit kan ook bij de Romeinse scherven het geval zijn.

6 Conclusie en advies

Het proefsleuvenonderzoek op het terrein Herten-Wolfsberg heeft niet of nauwelijks archeologische resten opgeleverd. De kleine hoeveelheid vondsten en de afwezigheid van grondsporen duiden niet op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats op dit terrein.

De Romeinse vondsten kunnen hoogstens een aanwijzing zijn voor een vindplaats in de omgeving.

Het advies luidt dan ook dat geen verder archeologisch onderzoek noodzakelijk is voorafgaand aan de ontwikkeling van het terrein.

Het is aan de andere kant niet volledig uit te sluiten dat buiten de onderzochte deel-terreinen toch nog archeologische resten voorkomen. Daarom strekt het tot aanbeveling de eerste graafwerkzaamheden, bij het verleggen van kabels en riolering en het uitgraven van wegcunetten, archeologisch te laten begeleiden. Tijdens een archeologische begeleiding zijn de voortgang van graaf- en bouwwerkzaamheden verzekerd en kunnen eventueel aanwezige archeologische resten gedocumenteerd worden. Voorts maken wij U er op attent dat het aanbeveling verdient om de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht archeologische vondsten te melden bij het bevoegd gezag, zoals aangegeven in de Monumentenwet 1988, artikel 47, lid 1.

LITERATUUR

Bosch, J.A.H., 2000: *Standaard Boor Beschrijvingsmethode, Versie 5.1*. Nederlands Instituut voor Toegepaste Geowetenschappen TNO, Zwolle (NITG 00-141-A).

Goosens, T.A., 2003: Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek aan de tramweg te Herten (gemeente Roermond), Bunschoten (ADC-rapport 163).

Lohof, E., 2001: Archeologisch onderzoek van een urnveld op de Musschenberg te Herten, Bunschoten (ADC-rapport 105).

Nederlands Normalisatie-instituut, 1989: *NEN 5104. Normcommissie 351 06 Geotechniek, classificatie van onverharde grondmonsters*. Delft.

Scabbink, M. & A. Tol, 2000: Opgravingen op de Musschenberg te Roermond. In: A. Tol, N. Roymans, H. Hiddink, F. Kortlang (red): Twee urnenvelden in Limburg. Een verslag van opgravingen te Roermond en Sittard, 1997-1998. Amsterdam (Zuid-Nederlandse Archeologische Rapporten 6) 3-49.

Stiboka, 1972: *Bodemkaart van Nederland, blad 58 W Roermond*. Stiboka, Wageningen.

Zuidhoff, F., 2003: Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek in Roermond 'Herten- Wolfsberg' Bunschoten (ADC-rapport 177).